

El sector dels cítrics reclama a la UE que regule el mercat: «no aguantarem una altra campanya com la d'enguany»

Comerciants, cooperatives i productors argumenten que el sector no pot competir amb el dúmping social i ambiental de països com Sud-Àfrica, però també Egipte i Turquia

Carlos Roig i Federico Tarazona conversant a les instal·lacions de la Cooperativa d'Agrís d'Alcanar. | ACN

Hectàrees senceres de cítrics sense collir, molta fruita caiguda al terra i liquidacions, en alguns casos, a preu zero. Esta és la situació que viu el sector dels cítrics d'Alcanar a ple mes de maig, quan habitualment la temporada està a punt d'arribar a la seua fi. Pagesos, comercialitzadors i cooperatives avisen que difícilment una altra campanya similar i, per això, reclamen a la Unió Europea que regule les importacions davant del dúmping social i ambiental que apliquen països tercers. Es tracta apunten, d'un problema que va molt més enllà de l'acord que ha permès Sud-Àfrica inundar dels cítrics el mercat a principis de la temporada. També arriba molta fruita d'Egipte o Turquia produïda en condicions laborals i ambientals impensables en territori europeu, així com també el control oligopolístic sobre el mercat que exerceixen els grans distribuïdors.

"S'han ajuntat molts factors en una sola campanya i veig molt difícil que tenint dos anys seguits com aquest molts agricultors ho puguin suportar", avisa Farid Mourtari, que amb només 24 anys

ha aconseguit tirar endavant amb èxit un magatzem de comercialització de cítrics i fruita a Alcanar. Dins d'esta conjunció que explicaria l'enfonsament dels preus de mandarines i taronges fins a nivells mai vistos durant les últimes dècades cal incloure els aiguats de la passada tardor. Clients i importadors de l'Europa central han tingut temor a l'hora de compra la fruita, per l'afectació que l'aigua tingués sobre el producte i a les seues condicions de transport, apunta Mourtadi. Tampoc el clima i les prou benignes temperatures d'estos mesos d'hivern al continent han animat precisament la compra de cítrics, en un moment general de certa crisi de consum.

Però per sobre de contratemps climàtics puntuals o la contracció del consum, el factor estructural continua marcant la pauta d'un mercat europeu controlat oligopolísticament pels interessos de la gran distribució. La munió de productors i petits comerciants es declara impotent: no disposen d'armes per plantar cara al control que exerceixen les vuit o nou grans empreses de la distribució que imposen la seua llei, preus i condicions.

Paral·lelament, han de fer front a les importacions massives de països tercers: malgrat l'abundància de cítrics autòctona d'esta campanya, els cítrics de països de la conca del mediterrani han inundat a preus regalats les lleixes dels supermercats europeus a preus irrisoris i en condicions sanitàries qüestionables.

Sudàfrica, Turquia i Egipte

L'acord comercial entre la Unió Europea i els països de l'Àfrica Meridional, Sudàfrica principalment, que permet la importació massiva des d'estos països a preus molt baixos, va fer esclatar la crisi a principis d'esta mateixa campanya. La mandarina tardana provinent d'esta regió austral té una gran acceptació en un moment de la campanya on a Catalunya i a l'Estat només es cullen les varietats més primerenques, encara no del tot madures. Avançada ja la collita, a principis d'any, les entrades massives de cítrics de Turquia, Egipte, Marroc i altres països de la conca mediterrània han acabat complicant encara més la situació. "Saturat i amb menys consum de l'habitual, el mercat ha col·lapsat amb una crisi de preu", resumeix Federico Tarazona, director de la Cooperativa Exportadora d'Agrís d'Alcanar. L'entitat ha mogut enguany 27.000 tones de cítrics, un 15% més que l'anterior. Per contra, però facturarà un 20% menys.

"Europa ha acabat menjant totes les taronges i clementines de tots els anys. Primer va agafar aquesta part de mercat Sudàfrica, i després una altra part molt important Turquia, Egipte, Algèria i una part Marroc. Catalans i espanyols ens hem quedat molt apartats del mercat europeu: enguany no passarem dels 2 milions de tones que entràvem a Europa quan normalment eren més de tres, perquè aquesta gent ha agafat aquesta part de mercat que, per preu, a nosaltres ens resulta impossible treballar", raona el citricultor i exresponsable del sector a la Unió de Pagesos, Carlos Roig.

El citricultor Carlos Roig revisar taronges encara per collir en una finca del terme de Vinaròs. Foto: ACN

La qüestió del dúmping, doncs, es converteix una de les claus explicatives de la situació d'ofegament sistemàtic que pateixen els citricultors i els agricultors catalans en general. La competitivitat dels preus dels cítrics de molts països en vies de desenvolupament es basa, principalment, en un preu de la mà d'obra molt més baix, gràcies a unes condicions socials i laborals més que precàries. "A Egipte paguen uns jornals que nosaltres no podem assumir, perquè no és humanitari", raona Mourtadi. D'altra banda, l'estricta normativa europea que han de complir els productors, pel que fa als tractaments fitosanitaris o garanties de sanitat per al transport dels fruits, són molt més flexibles o inexistents per a aquestes importacions.

Controls sanitaris i de qualitat

"Treballem en un context econòmic, social i de productes fitosanitaris per protegir el consumidor i el medi ambient que no són similars als de la nostra competència. Si no podem igualar les condicions de treball hi ha dúmping social i ambiental del producte que entra de països tercers. Volem garantir que el consum rebi un producte amb un preu adequat per mantenir l'activitat i de forma sostenible, que garanteixi la salut i el medi ambient. Si les autoritzats no fan això i prioritzen l'entrada de països tercers, destruïrem tot el teixit socioeconòmic de l'Europa rural", conclou Tarazona.

En estes condicions, addueixen, totes les teories que preconitzen els suposats beneficis d'un hipotètic lliure mercat s'ensorren i deixen de tenir qualsevol sentit. Fins i tot Mourtadi, d'origen marroquí, es mostra partidari a tancar les fronteres a les importacions d'este i altres països per protegir els citricultors autòctons i només permetre-les quan l'oferta pròpia no es pugui cobrir la demanda. "Hem de ser fidels als nostres agricultors. Treure rendibilitat més de la proximitat que no dels quilòmetres que hem de fer per importar", raona el jove empresari, que demana a les autoritats europees un control i regulació més estricta per obligar el sector a complir els requisits administratius i evitar el frau -com la venda de productes importats amb etiquetes autòctones-.

El comercialitzant de cítrics, Farid Mourtadi, a les portes del seu magatzem d'Alcanar. Foto: ACN

La Comissió Europea admet les "dificultats" en el mercat dels cítrics durant la primera part de la temporada però les atribueix a "múltiples factors", relacionats "majoritàriament amb les condicions de la producció". En una resposta escrita a preguntes de l'ACN, la CE diu que no té "proves" que la difícil situació del mercat sigui el resultat de l'augment de les importacions de països tercers, especialment de Sud-àfrica i Egipte.

De fet, l'executiu comunitari argumenta que mentre hi ha hagut una collita més gran de l'habitual, el mercat ha hagut de fer front a una demanda més baixa per part dels consumidors. A més, assenyala que la calor prolongada de l'estiu i la sequera també han resultat en fruites de mida més petita a l'inici de la temporada, que habitualment resulta en preus més baixos.

En tot cas, la Comissió puntualitza que segueix "atentament" la situació al mercat dels cítrics per detectar qualsevol perturbació externa que afecti el mercat de la UE per respondre-hi "de forma adequada". Un exemple del seguiment assenyalat per l'executiu comunitari és la iniciativa d'un observatori del mercat de la UE de les fruites i les hortalisses, que inclou també el mercat dels cítrics.

Serret alerta de més riscos i apel·la l'Estat

La delegada del Govern davant la UE, Meritxell Serret, apunta que la situació és "complexa" i destaca les demandes a Brussel·les perquè pugui fer "totes les accions de promoció" dels mercats de la UE i les produccions catalanes i espanyoles.

L'exconsellera d'Agricultura posa el focus en una altra derivada dels acords comercials amb l'Àfrica i afegeix que "el que convindria a curt termini i que correspon a l'Estat és poder millorar i augmentar tots els controls sanitaris". Segons explica, a través de les importacions amb alguns

països africans han entrat noves malalties que estaven "erradicades" i plagues per les quals, assegura, no hi ha productes autoritzats a Europa.

"Això és una responsabilitat compartida entre la Comissió Europea i l'Estat", insisteix, demanant que es reforcin els controls a les zones frontereres i s'introdueixi una "clàusula de salvaguarda que pogués posar els límits a les importacions de productes d'estos països, Sud-Àfrica o Egipte, que estan col·lidint amb els mercats de les nostres produccions".